

Zápis č. 14
ze zasedání Výboru pro zdravotnictví
Zastupitelstva Olomouckého kraje
ze dne 13. 4. 2011

Přítomni:

Doc. MUDr. Jaroslav Vomáčka, Ph.D., MBA
MUDr. Pavel Holík
Ing. Jiří Kropáč
Věra Kocianová
MUDr. Eduard Sohlich, MBA
MUDr. Lumír Studený
MUDr. Ivan Sumara
Jaroslav Nerušil
Ing. Tomáš Uvízl

Nepřítomni:

Ing. Ladislav Kavřík
Ing. Jan Eyer
Prof. MUDr. Zdeněk Kolář, CSc.
RNDr. Marek Jukl

Omluveni:

Eva Fischerová
Mgr. Helena Kulinová
MUDr. Martin Hönig
MUDr. Ivo Mareš, MBA

Hosté:

MUDr. Eva Štefková
Mgr. Zuzana Starostová

Program:

1. Úvod a schválení programu zasedání
2. Kontrola plnění usnesení a zápisu z minulého zasedání
3. Seznámení s aktuálními usneseními Rady a Zastupitelstva Olomouckého kraje v oblasti zdravotnictví
4. Problematika psychického zdraví
5. Problematika protidrogové prevence
6. Různé a diskuse
7. Závěr

Zápis:

1. Úvod a schválení programu zasedání

Zasedání Výboru pro zdravotnictví Zastupitelstva Olomouckého kraje (dále také jen „zdravotní výbor“) zahájil doc. J. Vomáčka, který poděkoval MUDr. Dagmar Malotové, ředitelce Psychiatrické léčebny Šternberk, za možnost uspořádat zasedání zdravotního výboru v této organizaci. MUDr. D. Malotová přivítala členy zdravotního výboru a požádala přítomné, aby se v průběhu prohlídky léčebny zúčastnili zasazení lípy v parčíku ústavu.

Doc. J. Vomáčka se dotázal členů zdravotního výboru, zda má někdo připomínky k návrhu programu dnešního zasedání. Členové zdravotního výboru připomínky nevznegli.

Zdravotní výbor usnesením schválil program dnešního zasedání.

2. Kontrola plnění usnesení a zápisu z minulého zasedání

Byla provedena kontrola plnění usnesení z minulého zasedání zdravotního výboru.

Hlavními tématy minulého zasedání byly aktuální návrhy na změny v organizaci správních orgánů na úseku veřejného zdraví (hygienické stanice a zdravotní ústavy) a dění kolem akce „Děkujeme, odcházíme“.

V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byla schválena novela zákona o ochraně veřejného zdraví beze změn, o nichž byl spor, takže zatím nemá dojít ke změnám v organizační struktuře a náplně činnosti hygienických stanic ani zdravotních ústavů.

Mezi Ministerstvem zdravotnictví a Lékařským odborovým klubem došlo k dohodě, takže výpovědi lékařů byly vzaty zpět.

Zdravotní výbor vzal usnesením na vědomí informace o plnění usnesení z minulého zasedání výboru.

3. Seznámení s aktuálními usneseními Rady a Zastupitelstva Olomouckého kraje v oblasti zdravotnictví

Byla krátce prezentována usnesení Rady a Zastupitelstva Olomouckého kraje od minulého zasedání zdravotního výboru.

Zdravotní výbor vzal na vědomí usnesení Rady Olomouckého kraje a Zastupitelstva Olomouckého kraje v oblasti zdravotnictví za období od minulého zasedání výboru.

4. Problematika psychického zdraví

MUDr. D. Malotová provedla členy zdravotního výboru areálem Psychiatrické léčebny Šternberk včetně některých oddělení ústavu. V průběhu prohlídky doc. J. Vomáčka a MUDr. E. Štefková společně s MUDr. D. Malotovou zasadili pamětní lípu v parčíku ústavu. Po návratu do jednací místnosti pokračovalo zasedání prezentací, kterou přednesla MUDr. D. Malotová ve spolupráci s panem J. Nerušilem.

V úvodu prezentace zaznělo několik údajů z historie ústavu, který vznikl na konci 19. století, když tehdy jediný ústav pro psychiatrické pacienty na Moravě, který se

nacházel v Brně, již nestačil potřebám léčby. Při založení měl ústav ve Šternberku kapacitu 450 pacientů, která byla posléze navýšena na 620 pacientů. Ústav byl sice již několik let po svém založení shledán jako přeplněný, ale vzhledem k podmínkám byla péče hodnocena jako vysoce kvalitní. Léčebna byla dotčena oběma světovými válkami, když byla užívána mj. i pro účely vojska. V době 2. světové války navíc došlo k transportům pacientů do neznámých míst (pravděpodobně likvidace v koncentračních táborech). Od roku 1946 byla obnovena činnost léčebny. V roce 1949 byla léčebna podřízena ministerstvu zdravotnictví jako státní léčebna, nadřízeným orgánem byl Krajský národní výbor v Olomouci. V 50. letech docházelo k modernizaci zařízení. Od roku 1960 byla léčebna začleněna do Krajského ústavu národního zdraví v Ostravě. V 70. letech docházelo k další zásadní modernizaci, mj. bylo otevřeno nové protialkoholní oddělení, rozvíjí se spolupráce s olomouckou lékařskou a filozofickou fakultou, psychiatrickou klinikou fakultní nemocnice a střední zdravotnickou školou. V léčebně byla mj. provozována i biochemická laboratoř a rehabilitační oddělení.

V roce 1991 se léčebna stala samostatnou příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví. V té době měla léčebna kolem 730 lůžek, na některých pokojích 14 až 16. Do funkce ředitele léčebny byl jmenován MUDr. Vladimír Havlík. S nástupem nového vedení postupně docházelo ke změnám na moderní zdravotnické zařízení s cílem výrazně zlepšit podmínky pro léčbu pacientů i pro práci zdravotnického personálu (trendem je mj. maximálně snižovat počet lůžek v pokojích, zajistit dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků odpovídající počtu pacientů atd.). V závislosti na finančních zdrojích a stanovených prioritách se postupně prováděly rekonstrukce nebo modernizace budov pro léčbu pacientů, byla realizována rekonstrukce rozvodů vody a energií, kanalizace. K zásadní modernizaci došlo u stravovacího provozu, prádelny, tělocvičny a telefonní ústředny. Byly rekonstruovány objekty technického zázemí a vybudován náhradní zdroj elektrické energie. Stále ještě probíhá revitalizace rozlehlého parku. Došlo ke generální opravě hlavní komunikace a opravy téměř všech komunikací a chodníků. Snižování počtu lůžek (dnes maximálně 4 na pokoji) je svázáno se zvyšováním kapacity ambulantních služeb, a to přímo v léčebně, a pro lepší dostupnost pacientům také v krajském městě Olomouc.

Hlavní činností léčebny je poskytování psychiatrické zdravotní péče podle koncepce oboru hospitalizovaným pacientům, pacienti jsou přijímáni také na pozorování na základě soudních rozhodnutí. Léčebna má 520 lůžek, 30 lékařů, 9 psychologů, 197 středních zdravotnických pracovníků, nižších a pomocných zdravotnických pracovníků je 100, technicko hospodářských pracovníků 120, léčebna je největším zaměstnavatelem ve městě. Léčebna má 8 primariátů lůžkové péče, každý složen z nejméně dvou oddělení. Léčebna dále provozuje ambulanci psychiatrickou, sexuologickou, interní, oftalmologickou, dermatologickou, otorinolaryngologickou, chirurgickou, gynekologickou, stomatologickou a neurologickou. V léčebně je ústavní lékárna, oddělení klinické biochemie (laboratoř) a také knihovna jak s odbornou literaturou, tak s beletrií pro pacienty. Průměrná ošetrovací doba v léčebně v lůžkové péči je 81,73 dnů (moderními psychofarmaky lze zvládnout pacienta za cca 35 dnů, vliv na délku však mají tzv. „sociální případy“). Léčebna se podílí na předmaturitní přípravě studentů středních zdravotnických škol, pregraduální přípravě studentů filosofických fakult (psychologie), organizuje kurzy pro sanitáře. Spádová oblast je zejména území kraje, ale i např. přilehlé oblasti okresu Bruntál a Svitavy, naopak pacienti z okresů Přerov a Prostějov jsou někdy směrováni do léčebny v Kroměříži.

Dále MUDr. D. Malotová pokračovala prezentováním návrhů spolupráce s krajem.

Především zdůraznila, že léčebna poskytuje i akutní péči, ale formálně nemá akutní příjmové oddělení, teoreticky je poskytována pouze následná péče. Fakultní nemocnice např. nepřijme určitého pacienta, léčebna je nucena ho přijmout. Co se ale týče „nasmlouvání“ akutní péče se zdravotními pojišťovnami, to zase vážně na nutnosti splnit podmínky (zejm. počty personálu).

MUDr. D. Malotová vidí jako potřebné následující témata spolupráce: 1) pomoc kraje při řešení dopravní situace v sousedství léčebny (silnice 1. třídy, kde by bylo nutno vybudovat kruhový objezd a přechod pro chodce); 2) pomoc kraje při řešení problematiky sociálních lůžek; 3) léčebna připravuje dva projekty na rehabilitaci a pracovní terapii a má zájem o dotaci na tyto projekty z regionálního operačního programu; 4) léčebna nabízí účast v komisích kraje a na dalších aktivitách kraje. MUDr. D. Malotová pozvala členy zdravotního výboru na léčebenské slavnosti, které budou probíhat 17. – 18. 6.

Doc. J. Vomáčka se zajímal o bližší informace ke zmíněným projektům. MUDr. D. Malotová uvedla, že jde o zbudování posilovny, jako součásti terapie při odvykací léčbě, projekt pracovní terapie je ještě upřesňován. Doc. J. Vomáčka poukázal na možnost čerpat dotace z titulu tzv. významných projektů Olomouckého kraje.

Doc. J. Vomáčka se dále zmínil o problematice tzv. sociálních lůžek. MUDr. D. Malotová sdělila, že zdravotní pojišťovny na těchto lůžkách hradí pouze ošetřovatelskou péči a nutnou rehabilitační péči, většina pacientů by nebyla schopná hradit pobyt na sociálním lůžku. Pan J. Nerušil dodal, že ve věci sociálních lůžek je nutné vícezdrojové financování.

Doc. J. Vomáčka se dotázal, jaká je prognóza počtu lůžek v léčebně. Doplnil, že Ve fakultní nemocnici došlo v minulosti ke zrušení dětských psychiatrických lůžek, došlo např. ve Šternberku ke zvýšení počtu?

MUDr. D. Malotová odpověděla, že přibývá dětských pacientů, související režijní náklady jsou vyšší než u dospělých, objevily se i úvahy o zrušení lůžek dětské psychiatrie. Do několika let dojde jistě k restrukturalizaci lůžek – ubude akutních lůžek. Objevují se stále lepší psychofarmaka, která mají vliv i na délku léčby. Naopak se asi zvýší potřeba lůžek pro vyšší věkové skupiny (prodlužuje se průměrný věk).

MUDr. E. Sohlich se ještě vrátil k tématu sociálních lůžek, tento institut považuje za nešťastný, zdravotnické zařízení by mělo mít možnost plynule předávat pacienty do sociální sféry. Sociální lůžka by ve zdravotnických zařízeních neměla být, ale mělo by dojít k posílení kapacity sociálních služeb.

Ing. Jiří Kropáč se zeptal, jak je rozděleno teritorium s léčebnami v Kroměříži, Brně a Opavě.

MUDr. D. Malotová sdělila, že striktní rajonizace není, zásadní je právo pacienta svobodně zvolit zdravotnické zařízení.

Ing. Jiří Kropáč dále sdělil, že sociální lůžka by měla být financována z více zdrojů, na úhradě by se měl podílet i stát a pacient. V tuto chvíli se řeší restrukturalizace lůžek akutní péče a přesun části počtu lůžek do lůžek následné péče. Zdravotní pojišťovny jsou toho názoru, že není důvod, aby pacienti, kteří nevyžadují akutní péči, byli umístěni na akutních lůžkách.

MUDr. D. Malotová uvedla, že je problém rozhodovat, zda určitý pacient patří nebo nepatří do akutní lůžkové péče, a také zda o tomto rozdělování rozhodují příslušní odborníci.

MUDr. E. Štefková připomněla v souvislosti s připravovanými projekty, že je potřeba využívat všech možností a zdrojů, které by mohly poskytnout dotace, a dále že je třeba jednat o financování i se zřizovatelem.

MUDr. P. Holík řekl, že Ministerstvo práce a sociálních věcí neustále snižuje příspěvek na sociální péči. Obecně lze souhlasit, že pokud skončí potřebná léčba, měl by pacient přejít na sociální lůžko, ale takového pacienta (klienta) nechce ani zdravotní ani sociální sféra. V minulosti bylo vybudováno množství zařízení, ale problém je teď s jejich provozními náklady, zde dochází k velkému odčerpávání finančních prostředků. Dále zmínil MUDr. P. Holík otázku převozu psychiatrického pacienta záchrannou službou. Záchranář by měl zajistit základní životní funkce a rychle předat pacienta. Ale ve skutečnosti dále hledá, které lůžkové zařízení pacienta hospitalizuje. Je nějaká rezerva pro příjem takových pacientů v léčebně?

Pan J. Nerušilem odpověděl, že pokud přijde takový akutní stav, tak v 99 % léčebna pacienta přijme.

Ing. Jiří Kropáč podotkl, že by péči měla poskytnout nejprve zařízení akutní péče, pak teprve přichází na řadu léčebny.

Doc. J. Vomáčka poděkoval ředitelce MUDr. D. Malotové za prezentaci a zodpovězení dotazů.

K tomuto bodu jednání přijal zdravotní výbor usnesení, kterým vzal na vědomí informace o činnosti a problémech Psychiatrické léčebny Šternberk.

5. Problematika protidrogové prevence

Doc. J. Vomáčka představil členům výboru krajskou protidrogovou koordinátorku Mgr. Z. Starostovou a požádal ji o prezentaci aktuálních problémů v protidrogové prevenci v Olomouckém kraji.

Mgr. Z. Starostová zahájila svůj přednes informací o Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na období 2011 - 2014. Jedná se o základní dokument protidrogové prevence na úrovni kraje, který má být vypracováván v souladu se zákonem. Tento plán připravovala pracovní skupina, kterou koordinovala protidrogová koordinátorka a na jejíž činnosti se podílel mj. i Mgr. L. Spurný (pracovník odboru školství, který má na starosti primární prevenci ve školách). Plán vycházel z příslušných dokumentů protidrogové prevence na národní úrovni, dokumentů Evropské unie i Světové zdravotnické organizace OSN.

Plán stručně popisuje a hodnotí předchozí období a stanovuje cíle pro primární protidrogovou prevenci a pro snižování rizik následné péče a doléčování, řeší koordinaci protidrogové politiky a financování protidrogové prevence.

Plán vyjmenovává současná zařízení zabývající se protidrogovou prevencí, zejm. jde o psychiatrické léčebny, ambulantní zařízení, v každém okrese jsou nízkoprahová zařízení – tzv. K-centra (která se zabývají např. výměnou stříkaček a zdravotnickou osvětou), v každém okrese probíhají terénní programy, která vyhledávají problémové uživatele drog a např. je motivují, aby se chtěli léčit.

Doc. J. Vomáčka se dotázal, kdo jsou provozovatelé K-center příp. terénních programů.

Mgr. Z. Starostová reagovala, že jde o neziskové organizace, ale aby mohly být příjemci dotací, museli získat certifikaci odborné způsobilosti od Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, jsou to tedy profesionální služby.

Doc. J. Vomáčka podotkl, že poskytovatelé těchto služeb jsou profesionálové, ale jde vlastně původně o spontánní aktivity, které neorganizuje stát ani územní samospráva.

MUDr. Holík dodal, že jde o občanská sdružení, která jsou financována vícezdrojově - od státu, krajů, obcí a dalších subjektů.

Mgr. Z. Starostová doplnila, že činnosti protidrogové prevence se vyvinuly z činnosti psychiatrů, kteří se specializovali na problematiku drog.

Doc. J. Vomáčka se zeptal na aktuální vývoj počtu drogově závislých a zda je nějaká skupina obyvatel více ohrožená.

Mgr. Z. Starostová odpověděla, že v našem regionu mírně narůstá jejich počet, v některých jiných regionech je situace horší. V tuto chvíli např. roste počet uživatelů ve věku 40 až 50 let.

Ing. T. Uvížl se dotázal, kolik je v kraji problematických uživatelů drog.

Mgr. Starostová reagovala, že jde o cca 2000 uživatelů, nejčastěji užívanou drogou je v našem kraji pervitin. Bohužel se někdy bagatelizuje marihuana, v ČR se nedaří (na rozdíl od jiných evropských zemí) snižovat počet uživatelů.

Ing. J. Kropáč se zajímal, zda se v poslední době nějak projevuje přísun syntetických drog v našem regionu a jaké je procento úspěšnosti léčby drogově závislých.

Mgr. Z. Starostová sice nezná přesná čísla, ale zatím se nějak zásadně syntetické drogy v regionu neprojevily. Pokud jde o úspěšnost léčby, ta se uvádí kolem 60 %, problém je však v recidivě.

Ing. J. Kropáč ze své zkušenosti přisedícího u soudu zmínil, že v dnešní době „vaří“ pervitin už i lidé se základním vzděláním, v soudní praxi často svědci odmítnou vypovídat, takže nedojde k potrestání.

MUDr. P. Holík informoval o novele zákona, kterou bude umožněno postihovat prodej nových syntetických drog, MUDr. P. Holík byl zpravodajem k této novele v Poslanecké sněmovně Parlamentu a právě dostal informaci, že prezident republiky novelu zákona podepsal. Novela prošla legislativním procesem během jednoho měsíce, což je na naše poměry velmi krátká lhůta.

Doc. J. Vomáčka se zeptal Mgr. Z. Starostové, zda má na zdravotní výbor konkrétní požadavek v protidrogové oblasti.

Mgr. Z. Starostová požádala, aby výbor podpořil schválení strategického protidrogového plánu zastupitelstvu kraje.

MUDr. E. Štefková dále požádala členy výboru, aby podpořili navýšení finančních prostředků na protidrogovou prevenci při přípravě rozpočtu kraje na rok 2012.

Zdravotní výbor přijal usnesení, kterým doporučil Zastupitelstvu Olomouckého kraje schválit Strategický protidrogový plán a doporučil navýšení částky v rozpočtu kraje na protidrogovou prevenci v roce 2012.

6. Různé a diskuse

Doc. J. Vomáčka informoval, že na minulém zasedání zastupitelstva byl předložen materiál týkající se zajištění zdravotní péče zejm. na Jesenicku. Dokument byl předložen ale až „na stůl“, nebyl tedy rozeslán v běžné lhůtě před zasedáním. JESENICKÁ NEMOCNICE, spol. s r.o. signalizuje problémy ve financování, v krajním případě může hrozit až uzavření nemocnice, nebo některých jejích provozů, nemocnice předložila vedení kraje návrhy na spolupráci.

MUDr. E. Štefková referovala, že 11. 4. 2011 došlo k jednání o problematice JESENICKÉ NEMOCNICE, další jednání má proběhnout 27. 4. 2011. Zmíněný materiál pro zastupitelstvo se netýkal pouze JESENICKÉ NEMOCNICE, ale vznikl také jako reakce na akci „Děkujeme, odcházíme“, která mimo jiné také zahájila širší debatu o restrukturalizaci lůžek akutní péče v nemocnicích. V Olomouckém kraji je určitý problém související s lůžky následné péče. Tvrdíme, že je potřeba víc těchto lůžek, oponenti ale argumentují statistikami, že je lůžek následné péče v kraji dostatek, údaje jsou však zkreslovány, protože do těchto lůžek jsou započítávána také např. lůžka v psychiatrických léčebnách, problém je tedy mj. i se zatříděním lůžek do kategorií. Dotčený materiál se týkal také personálního zajištění zdravotní péče. Olomoucký kraj, oproti některým jiným, má relativně lepší počty lékařů v některých lékařských profesích, u kterých jinde hrozí nedostatek. Je to dáno jednak programem ministerstva zdravotnictví na podporu rezidenčních míst, Olomoucký kraj má také již druhý rok dotační program zaměřený právě na podporu specializačního vzdělávání lékařů.

Paní V. Kocianová vznesla požadavek, aby se krajská rada a zastupitelstvo výslovně zabývali otázkou zajištění poskytování lůžkové zdravotní péče na Jesenicku jako služby veřejného zájmu a podpory kraje této službě. Zdravotní výbor se tomuto tématu věnoval již loni na podzim, stále není jasně dořešeno. Paní V. Kocianová sdělila, že pokud nevzejde jasné stanovisko z jednání 27. 4. 2011, je nutné, aby byla tato záležitost předložena na zasedání zastupitelstva v červnu.

Doc. J. Vomáčka se zeptal, zda jsou ještě nějaké náměty k diskusi.

MUDr. E. Sohlich zmínil přípravu restrukturalizace lůžkového fondu nemocnic v ČR a dotázal se, jak bude Olomoucký kraj v této věci postupovat.

MUDr. E. Štefková odpověděla, že bude svoláno jednání za účasti nemocnic a zdravotních pojišťoven, které by mělo přispět k formování stanoviska Olomouckého kraje, o které žádá Ministerstvo zdravotnictví ve věci restrukturalizace lůžek.

Mgr. P. Hanák informoval, že na odboru strategického rozvoje krajského úřadu je připravována aktualizace Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (PRÚOOK) a že pracovníci, kteří se touto věcí zabývají, žádají, aby mohli na zasedáních výborů zastupitelstva prezentovat tuto aktualizaci PRÚOOK.

Po delší diskusi bylo předběžně dohodnuto, že další zasedání výboru bude 15. 6. 2011 a tématem bude mj. i prezentace PRÚOOK.

Potvrzení termínu a konkrétní program budou včas členům výboru zaslány.

7. Závěr

Doc. J. Vomáčka poděkoval členům zdravotního výboru za účast na dnešním zasedání a poté zasedání ukončil.

V Olomouci dne 13. 4. 2011

.....
Doc. MUDr. Jaroslav Vomáčka, Ph.D., MBA
předseda výboru

Přílohy: Pozvánka
Prezenční listina
Usnesení Výboru pro zdravotnictví z 13. 4. 2011
Přehled dosavadních usnesení Rady a Zastupitelstva Olomouckého kraje